

КРЕДИТОСПРОМОЖНІСТЬ ПОЗИЧАЛЬНИКА: ЗМІСТ І КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ

¹Вінницький навчально-науковий інститут економіки ЗУНУ
Міністерство освіти і науки України
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
вул. Гонти, 37, м. Вінниця,
21017, Україна,
тел.: (0432) 55-32-29,
e-mail.: g.pohrishchuk@wunu.edu.ua
ORCID: 0000-0001-6410-0594

²Вінницький навчально-науковий інститут економіки ЗУНУ
Міністерство освіти і науки України
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
вул. Гонти, 37, м. Вінниця,
21017, Україна,
тел.: (0432) 55-32-29,
e-mail.: r.voloshchuk@wunu.edu.ua,
ORCID: 0000-0001-7355-2234

Анотація. Наразі кредитування дозволяє не тільки отримувати прибуток від залучення додаткових фінансових ресурсів, а й розширювати та розвивати підприємницьку діяльність. Тому багато суб'єктів господарювання звертаються за додатковими коштами до кредитних установ. За таких умов важливого значення набуває кредитоспроможність, адже від її правильного розуміння та якісної оцінки буде залежати ефективна організація процесу кредитування. Необхідність вивчення сутності кредитоспроможності пояснюється як відсутністю єдиної думки серед науковців з приводу визначення даного поняття, так і подальшим розвитком кредитних установ, які, у свою чергу, здійснюють вплив на зміст цієї дефініції.

Стаття присвячена вивченню законодавчих і наукових підходів до сутності кредитоспроможності позичальника, проведенню контент-аналізу даного поняття та визначенню на його основі критеріїв оцінки кредитоспроможності.

Специфіка наукових завдань, що становлять предмет дослідження, вимагала використання комплексу спеціальних методів, застосування яких допомогло здійснити контент-аналіз терміну «кредитоспроможність» та виокремити основні критерії оцінки кредитоспроможності позичальника.

У статті досліджено вітчизняні нормативно-правові документи, які визначають зміст кредитоспроможності. Розглянуто підходи до розуміння сутності даної дефініції, які виокремлювали зарубіжні та українські вчені. Здійснено контент-аналіз поняття «кредитоспроможність». Дано характеристику основних критеріїв, які закладено в основу оцінки кредитоспроможності позичальника.

В результаті дослідження доведено, що кредитоспроможність характеризує сукупність умов, що дозволяють кредитору надати кредит, а позичальнику виконати боргові зобов'язання відповідно до умов кредитного договору. Обґрунтовано, що кредитоспроможність позичальника оцінюється на основі критеріїв, які враховують внутрішнє та зовнішнє середовище його функціонування. Встановлено, що без визначення цих критеріїв та здійснення оцінки кредитоспроможності в сучасних ринкових умовах укладення кредитного договору є неможливим.

Ключові слова: кредитоспроможність, кредитор, позичальник, кредитний договір, кредитування.

BORROWER'S CREDITWORTHINESS: CONTENT AND EVALUATION CRITERIA

¹Vinnytsia Educational and Scientific Institute of Economics WUNU
Ministry of Education and Science of Ukraine,
Department of Finance, Banking and Insurance,
Honty str., 37, Vinnytsia,
21017, Ukraine,
tel .: (0432) 55-32-29,
e-mail.: g.pohrishchuk@wunu.edu.ua,
ORCID: 0000-0001-6410-0594

²Vinnytsia Educational and Scientific Institute of Economics
WUNU,
Ministry of Education and Science of Ukraine,
Department of Finance, Banking and Insurance,
Honty str., 37, Vinnytsia,
21017, Ukraine,
tel .: (0432) 55-32-29,
e-mail.: r.voloshchuk@wunu.edu.ua,
ORCID: 0000-0001-7355-2234

Abstract. Currently, lending allows not only to profit from attracting additional financial resources, but also to expand and develop business activity. Therefore, many businesses apply for additional funds to credit institutions. Under such conditions, creditworthiness becomes important, because the effective organization of the lending process will depend on its proper understanding and quality assessment. The need to study the essence of creditworthiness is explained both by the lack of consensus among scholars on the definition of this concept, and the further development of credit institutions, which, in turn, influence the content of this definition.

The article is devoted to the study of legislative and scientific approaches to the essence of the borrower's creditworthiness, conducting a content analysis of this concept and determining on its basis the criteria for creditworthiness assessment. The specifics of scientific tasks being the subject of the research required the use of a complex of methods which enabled to carry out a content analysis of the term "creditworthiness" and identify the main criteria for the borrower's creditworthiness assessment.

The article examines domestic legal documents, that determine the content of creditworthiness. The approaches to understanding the essence of this definition, which were distinguished by foreign and Ukrainian scientists, are considered. A content analysis of the concept of "creditworthiness" is performed. The characteristics of the main criteria, which are the basis for borrower's creditworthiness assessment, is carried out.

The study proved, that creditworthiness is characterized by a set of conditions that allow the lender to provide credit and the borrower to fulfill debt obligations in accordance with the terms of the loan agreement. It is substantiated, that the borrower's creditworthiness is assessed on the basis of criteria that take into account the internal and external environment of its operation. It is established that without the definition of these criteria and the assessment of creditworthiness in modern market conditions, the conclusion of a loan agreement is impossible.

Key words: creditworthiness, lender, borrower, loan agreement, lending.

Вступ. В сучасних умовах кредит є вирішальним фактором соціально-економічного розвитку, адже його використання дозволяє істотно розширити обсяги підприємницької діяльності, забезпечити ефективніше використання власного капіталу, прискорити оновлення необоротних активів і оборотність оборотних активів. При цьому кредитоспроможність відіграє ключову роль у процесі кредитування, адже відображає наскільки ефективно позичальник управляє фінансовими ресурсами,

раціонально поєднує власні й позикові джерела фінансування, отримує віддачу від підприємницької діяльності, організовує фінансові відносини зі своїми контрагентами. В кінцевому підсумку кредитоспроможність значною мірою визначає конкурентоспроможність позичальника, його потенціал у діловій співпраці. Крім того, кредитоспроможність характеризує рівень фінансового добробуту позичальника, якість фінансового менеджменту, його підприємницький статус і найближчі перспективи розвитку. В контексті зазначеного, обґрунтування теоретичних засад кредитоспроможності набуває особливої актуальності, зокрема в частині здійснення контент-аналізу змісту поняття «кредитоспроможність».

Постановка завдання. Теоретичні аспекти кредитоспроможності досліджувало багато зарубіжних науковців, серед яких: А. Каплінська, М. Тваронавіцієне [7], Дж. Блек, Н.Хашимзаде, Г. Майлз [16], Г. Венцкявічюте [18], А. Горгієвська, О. Георгієва-Трайковська [21], Б. Гуп [22], Н. Давидова, С. Сплошнов [23], Б. Сенкве, І. Гакубія [34], S. Abu Karsh, S. Abbadі [36] та ін. Вітчизняні вчені також багато уваги приділяли питанням кредитоспроможності, зокрема В.Бордюг [8], А. Єпіфанов, Н. Дехтяр, Н. Пігуль [9], Д. Кузьменко [10], М. Прянишникова [11], О. Виговський [19], О. Вовчак, Н. Меда [19], М. Ковбасюк [27], Л. Лахтіонова [30] та ін. Однак недостатня опрацьованість окремих аспектів кредитоспроможності обумовили необхідність проведення контент-аналізу та обґрунтування та його основі змісту і критеріїв кредитоспроможності позичальника.

Мета дослідження полягає у вивченні законодавчих і наукових підходів до сутності кредитоспроможності, здійсненні контент-аналізу поняття «кредитоспроможність» та визначенні на його основі критеріїв кредитоспроможності.

Методологічна основа дослідження обумовлена застосуванням низки загальнонаукових і приватнонаукових, теоретичних й емпіричних методів пізнання, що базуються на категоріях і принципах діалектики. Власне, діалектичний метод пізнання дав змогу розглянути зміст і критерії оцінки кредитоспроможності позичальника в їхньому розвитку. Використання теоретичних методів дослідження уможливило заглиблення у саму природу кредитоспроможності, обґрунтування її внутрішнього змісту, узагальнення основних підходів до розуміння її сутності. Серед основних теоретичних методів пізнання, які використовувались у дослідженні, можемо виділити: аналіз, синтез, індукції, дедукції, узагальнення, абстрагування, конкретизації, формалізації, порівняння (компаративістики). Застосування емпіричних методів дослідження дало змогу провести контент-аналіз терміну «кредитоспроможність», а також узагальнити та описати його результати. До основних емпіричних методів пізнання, які знайшли своє застосування у дослідженні, можемо віднести: моніторинг, табличний метод, вивчення й узагальнення досвіду. Використовувані в дослідженні методи не виключали можливості в окремих випадках простого викладу фактів з метою надання відповідної аргументації необхідної доказової сили.

Результати. Поняття кредитоспроможності (creditworthiness, creditability, credibility) з'явилося в зарубіжній економічній літературі ще у XVIII ст. На українських землях у XVIII – першій половині XIX ст. переважала напівфеодальна економіка, яка характеризувалась переважанням державних кредитних установ над приватними. Потреби у визначенні кредитоспроможності не було, адже рішення про надання кредитів приймалось з урахуванням приналежності потенційного позичальника до дворянства, наявності в його розпорядженні земельного наділу і селян, а також близькості до правлячих кіл держави. У другій половині XIX – початку XX ст. із розвитком приватних кредитних установ з'явилася потреба в оцінці кредитоспроможності, при цьому основним критерієм, що визначав доцільність видачі кредиту, була здатність позичальника до отримання доходів. За радянських часів

термін «кредитоспроможність» майже не вживався, що на думку Ю. С. Холопової та А. Г. Кашкірової, обумовлювалося обмеженим використанням товарно-грошових відносин, а також переважним розвитком банківського кредиту, для якого були характерні не економічні, а адміністративні методи прийняття рішень, що відрізнялися високим ступенем централізації права прийняття рішення про кредитування. Це виключало необхідність оцінки кредитоспроможності позичальника при вирішенні питання щодо надання кредиту [1, с.384].

Специфіка історичного розвитку призвела до того, що у вітчизняну науку й практику термін «кредитоспроможність» увійшов порівняно недавно. Після відновлення незалежності України, разом із розвитком ринкових кредитних відносин, з'явилися проблеми своєчасного та повного погашення боргових зобов'язань позичальників перед кредиторами. Останні обумовили запровадження у практику дефініції «кредитоспроможність», яка є основою для швидкого залучення, ефективного використання та своєчасного й повного повернення кредиту.

В Україні на законодавчому рівні поняття «кредитоспроможність» згадувалось у нормативно-правових документах Національного банку України, проте наразі вони втратили чинність. Так, у Положенні Національного банку України «Про кредитування» кредитоспроможність трактувалась як «здатність позичальника в повному обсязі і у визначений кредитною угодою термін розрахуватися за своїми борговими зобов'язаннями» [2]. У Положенні про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків кредитоспроможність характеризувалась як «наявність у позичальника/контрагента банку передумов для отримання кредиту та його здатність повернути кредит і проценти за ним у повному обсязі та в обумовлені договором строки» [3]. У Положенні про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями кредитоспроможність визначалась як «наявність у боржника (контрагента банку) передумов для проведення кредитної операції і його спроможність повернути борг у повному обсязі та в обумовлені договором строки» [4].

На сьогодні в Україні наявні лише два діючих нормативно-правових документи, які містять тлумачення дефініції «кредитоспроможність». Так, у Рекомендаціях щодо оцінки комерційними банками кредитоспроможності та фінансової стабільності позичальника кредитоспроможність розглядається як «правовий і господарсько-фінансовий стан позичальника, який визначає наявність передумов для одержання ним кредитів, а також їх погашення у встановлені строки» [5]. У Методичних рекомендаціях з аналізу і оцінки фінансового стану підприємств кредитоспроможність визначається як «наявність у підприємств передумов для отримання кредиту» [6].

Як свідчить аналіз вітчизняного законодавства, у нормативно-правових актах зміст кредитоспроможності розкривався із різних позицій. Тому і не дивно, що науковці також виокремлювали різні підходи до трактування змісту кредитоспроможності, беручи за основу різні критерії. Так, латвійські вчені А. Каплінська та М. Тваронавіцієне, запропонували виокремлювати чотири позиції до розуміння сутності поняття «кредитоспроможність» [7, с.2544-2546]:

- 1) як надійність, гарну ділову репутацію позичальника;
- 2) як здатність позичальника до ефективного використання кредиту;
- 3) як платоспроможність, здатність позичальника до своєчасного та повного погашення кредиту;
- 4) як правовий і фінансово-економічний стан позичальника.

Українська дослідниця В. В. Бордюг, проаналізувавши визначення терміну «кредитоспроможність», згрупувала їх у підходи за різними класифікаційними

ознаками [8, с.113]:

1) як спроможність, здатність, можливість позичальника повністю і своєчасно розрахуватися за своїми борговими зобов'язаннями;

2) як наявність у позичальника (контрагента банку) передумов для отримання кредиту та його здатність повернути кредит і відсотки за ним у повному обсязі та в обумовлені договором строки;

3) як фінансово-господарський стан позичальника, який дає упевненість в ефективному використанні кредиту, здатності і готовності повернути кредит відповідно до умов кредитного договору.

Вітчизняні науковці А. О. Єпіфанов, Н. А. Дехтяр і Н. Г. Пігуль розрізняли низку підходів до визначення змісту кредитоспроможності, які базуються на її сутнісних характеристиках, а саме: платоспроможність, дієздатність та правоздатність позичальника при здійсненні кредитної операції, його ділова репутація, наявність забезпечення кредиту, здатність позичальника генерувати грошові потоки [9, с.9].

Українська вчена Д. Кузьменко наголошувала, що кредитоспроможність необхідно розглядати виключно як динамічний показник, що характеризує [10, с.36]:

1) режим виконання зобов'язань за кредитами в минулому;

2) оцінку можливості виконання зобов'язань за кредитним договором у певний момент часу;

3) здатність та бажання виконувати в майбутньому зобов'язання за кредитним договором.

Вітчизняна авторка М. В. Прянишникова узагальнюючи підходи науковців, зробила висновок, що в економічній літературі існує два підходи до визначення сутності кредитоспроможності [11, с.71-72]:

1) як здатності своєчасно й повно розрахуватися за зобов'язаннями;

2) як оцінка банком позичальника щодо можливості й доцільності надання йому кредиту, ймовірності його повернення та виплати процентів за ним у майбутньому.

Різноманітність підходів до трактування змісту кредитоспроможності обумовлює необхідність застосування контент-аналізу для визначення її сутнісних характеристик.

Як зазначає О. Р. Кірпіков, контент-аналіз – це науковий метод, що передбачає систематичну та надійну фіксацію певних елементів змісту тексту з метою подальшої змістовної інтерпретації виявлених числових закономірностей [12, с.69]. Сенс контент-аналізу як дослідницького методу полягає в сходженні від різноманіття текстового матеріалу до абстрактної моделі змісту тексту. При цьому перевага надається стандартизованим процедурам, які дозволяють швидко і надійно отримати кількісні показники. Даний метод дозволяє за допомогою кількісних даних проаналізувати наукові дискурси, смислові конотації ключових тем і порівняти їх із заявленими цілями і авторськими висновками.

Контент-аналіз, як правило, охоплює три основні етапи [13, с.342]:

1) виокремлення одиниці аналізу: перетворення лінгвістичної одиниці у форму, прийнятну для опрацювання;

2) підрахунок частоти одиниць аналізу: застосування різноманітного математичного апарату для виявлення взаємозв'язків між лінгвістичними одиницями;

3) інтерпретація отриманих результатів отримання змістовних, семантично наповнених результатів з використанням математичних методів без залучення штучного інтелекту, об'ємних семантичних формалізаторів, експертів.

Для проведення контент-аналізу нами було відібрано 25 трактувань дефініції «кредитоспроможність», що давалися науковцями різних країн (табл. 1).

Підходи до визначення поняття «кредитоспроможність»*

Table 1

Approaches to the definition of “creditworthiness”**

Автор(и)	Характеристика поняття
1	2
Г. Белоглазова, Л. Кроливецька	Кредитоспроможність – такий фінансовий стан підприємства-позичальника, яке дає впевненість в ефективному використанні позикових коштів, здатність і готовність позичальника повернути кредит відповідно до умов кредитної угоди [14, с.156].
І. Бланк	Кредитоспроможність – система умов, що визначають здатність підприємства залучати позиковий капітал і повертати його в повному обсязі і в передбачені терміни [15, с.161].
Дж. Блек, Н.Хашимзаде, Г. Майлз	Кредитоспроможність – судження потенційного кредитора про збереження кредиту, виданого позичальникові [16, с.94].
Л. Вдовенко	Кредитоспроможність – спроможність позичальника в повному обсязі розрахуватися за своїми борговими зобов'язаннями виключно в грошовій формі в установлені кредитною угодою терміни [17, с.110].
Г. Венцкявічюте	Кредитоспроможність – здатність фізичної особи чи юридичного суб'єкта своєчасно виконувати фінансові зобов'язання [18, с.133].
В. Виговський	Кредитоспроможність – спроможність позичальника розрахуватися за своїми борговими зобов'язаннями перед банком у повному обсязі та у визначений строк грошовими коштами, що генеруються підприємством [19, с.210].
О. Вовчак, Н. Меда	Кредитоспроможність – здатність позичальника акумулювати грошові потоки, достатні для своєчасного погашення боргових зобов'язань відповідно до заздалегідь узгодженого графіка повернення кредитних коштів і сплати відсотків [20, с.12].
А. Горгієвська, О. Георгієва-Трайковська	Кредитоспроможність – можливість позичальника отримувати кошти, тобто кредит, використовувати та повертати їх відповідно до чітко і строго визначених умов [21, с.19]
Б. Гуп	Кредитоспроможність – характеристика позичальника, яка відображає його фінансовий стан і здатність погашати кредит за рахунок майбутніх доходів або реалізації належних йому активів [22, с.147].
Н. Давидова, С. Сплошнов	Кредитоспроможність – здатність кредитотримувача своєчасно і в повному обсязі повернути кредит та сплатити проценти [23, с.54].
Я. Дайнеко	Кредитоспроможність – правовий і господарсько-фінансовий стан позичальника, що дозволяє оцінити його здатність, готовність і бажання розрахуватися за борговими зобов'язаннями перед кредитором в термін і в повному обсязі [24, с.109].
А. Загородній, Г. Вознюк, Т. Смвженко	Кредитоспроможність – наявність передумов для отримання кредиту, спроможність повернути його в повному обсязі і в певний термін [25, с.252].

О. Зінченко, С. Святенко, В. Марчукова	Кредитоспроможність – спроможність підприємства-позичальника виконувати в повному обсязі і у визначені кредитною угодою строки розрахунки за своїми власними зобов'язаннями за рахунок наявного фінансово-економічного потенціалу [26].
А. Каплінська, М. Тваронавіцієне	Кредитоспроможність – юридична та фінансова спроможність позичальника залучати кредитні активи, а також готовність та здатність за умов невизначеності та конкретних галузевих, регіональних й індивідуальних особливостей повернення отриманого кредиту (з відсотками) у строк, зазначений у договорі, за умови, що все буде повернуто з доданої вартості кредитних грошей [7, с.2547].
М. Ковбасюк	Кредитоспроможність – наявність у потенційного позичальника передумов (умов) для отримання кредитів, своєчасної сплати процентів за користування ними і погашення основного кредитного боргу в установлені строки [27, с.297].
Г. Коробова	Кредитоспроможність – оцінка можливостей клієнта для отримання позики і його здатності своєчасно і в повному обсязі погасити заборгованість і відсотки по ній банку [28, с.271].
Д. Кузьменко	Кредитоспроможність – комплексна та динамічна оцінка кредитором передумов та характеристик щодо здатності та ймовірного бажання кредитора виконувати зобов'язання, які будуть або вже зафіксовані в кредитній угоді [10, с.39].
О. Лаврушин	Кредитоспроможність – здатність позичальника повністю і в строк розрахуватися за своїми борговими зобов'язаннями (основним боргом і відсотками) [29, с.375]
Л. Лахтіонова	Кредитоспроможність – такий фінансовий стан підприємства, який дає змогу отримати кредит і своєчасно його повернути [30, с.272].
А. Молдован	Кредитоспроможність – комплексна характеристика суб'єкта, яка визначається за допомогою різних показників (фінансових і нефінансових), і дає можливість оцінити здатність суб'єкта своєчасно і в повному обсязі сплатити свої боргові зобов'язання, а також оцінити ступінь ризику у процесі кредитування [31, с.173].
Ю. Прохно П. Баранов, Ю. Лунєва	Кредитоспроможність – прагнення і можливість позичальника дотриматися принципів кредитування [32, с.46].
М. Прянишникова	Кредитоспроможність – наявність у позичальника передумов для проведення кредитної операції і його здатність за конкретних умов кредитування розрахуватися за борговими зобов'язаннями виключно грошовими коштами, які генеруються у ході звичайної діяльності, у повному обсязі та у визначений кредитним договором термін [11, с.73-74].
П. Стецюк, О. Є. Гудзь	Кредитоспроможність – змога підприємства за конкретних умов залучити позиковий капітал та в повному обсязі й у визначені терміни розрахуватися за своїми борговими зобов'язаннями [33, с.112].

Продовження табл.1

Б. Сенкве, І. Гакубія	Кредитоспроможність – міра здатності потенційного позичальника прийняти та погасити зобов’язання протягом узгодженого терміну [34, с.1]
Ю. Холопова, А. Кашкірова	Кредитоспроможність – оцінка фінансового та нефінансового стану позичальника, що дозволяє йому для здійснення кредитного договору надати банку гарантії про здатність повністю і своєчасно погасити кредит [1, с.386].

*Складено авторами на основі [1; 7; 10-11; 14-34]

Змістовими одиницями контент-аналізу стали складові поняття «кредитоспроможність», а одиницями рахунку – згадування про ці складові (табл. 2).

Таблиця 2

Структура поняття «кредитоспроможність»*

Table 2

The structure of the concept of «creditworthiness»*

№	Змістова одиниця	Ранг	Одиниця рахунку
1.	Здатність, змога, спроможність, можливість	A1	26
2.	Позичальник, кредитотримувач	A2	18
3.	Зобов’язання	A3	12
4.	Кредит	A4	9
5.	Договір, угода	A5	7
6.	Передумова, умова	A6	6
7.	Стан	A7	5
8.	Кредитор	A8	4
9.	Характеристика	A9	3
10.	Кредитування	A10	3
11.	Оцінка	A11	3

*Складено авторами самостійно

Варто зазначити, що наведений перелік не є вичерпним, адже при проведенні контент-аналізу наступні прочитання різноманітних текстів зазвичай дозволяють доповнити раніше запропоновані змістові одиниці нововиявленими концептуальними змістовими одиницями.

Співвідношення між рангами змістових одиниць та одиницями рахунку відображено у вигляді матриці (табл. 3).

Таблиця 3

Матриця контент-аналізу поняття «кредитоспроможність»*

Table 3

Content analysis matrix of the concept of “creditworthiness”*

Ранг змістової одиниці	A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7	A8	A9 A10 A11
Одиниця рахунку	26	18	12	9	7	6	5	4	3

*Складено авторами самостійно

Результати контент-аналізу свідчать, що поняття «кредитоспроможність»

насамперед пов'язують із терміном «позичальник» (кредитоотримувач), тобто тим, «хто бере у кого-небудь щось у позику (кредит)» [35, с.1021]. Причому зарубіжні вчені у ролі позичальників розглядають фізичних і юридичних осіб – клієнтів фінансово-кредитних установ. Тоді як окремі вітчизняні науковці розглядають в якості позичальників виключно юридичних осіб (підприємства).

В ході контент-аналізу з'ясовано, що дефініцію «кредитоспроможність» пов'язують не лише із позичальником, а й з терміном «кредитор» (позикодавець), тобто тим, «хто надає кредит» [35, с.584]. Зазначимо, що як зарубіжні, так і вітчизняні вчені при трактуванні кредитоспроможності кредитора згадують не так часто, як позичальника. Однак, на наш погляд, без надавача позики кредитний процес не відбудеться, а кредитоспроможність позичальника втратить своє значення.

Поняття «кредитоспроможність» з'являється в процесі кредитування, відповідно значна частина науковців пов'язують його із терміном «кредит» (позика), тобто «операцією надання або одержання грошей на певних умовах» [35, с.1020]. Процес кредитування зазвичай фіксується документально, тому частина авторів при трактуванні кредитоспроможності вживає термін «кредитний договір» (угода), а також згадує основні умови кредитування – строковість, платність і поверненість.

Проведений контент-аналіз показав, що багато вчених дефініцію «кредитоспроможність» пов'язують із поняттям «зобов'язання». Це цілком логічно, адже в процесі кредитування внаслідок укладення кредитного договору (угоди) з'являється боргове зобов'язання позичальника перед кредитором, яке необхідно погасити своєчасно, в повному обсязі та зі сплатою процентів.

Отже, як свідчить контент-аналіз, всі вчені одностайні в тому, що поняття «кредитоспроможність» нерозривно пов'язано із процесом кредитування. Однак далі думки вчених розходяться: одні автори розглядають кредитоспроможність з позиції позичальника, а інші – з позиції кредитора.

Прихильники трактування кредитоспроможності зі сторони позичальника, характеризують її як «змогу», «спроможність», «здатність», «можливість», «умову», «передумову» позичальника розрахуватися за своїми борговими зобов'язаннями. Етимологічно перелічені терміни є синонімами, та означають «наявність сприятливих умов, обставин, що уможливають здійснення або сприяють чомусь» [35, с.453, 467, 684, 909, 1378, 1506]. Послідовниками даного підходу можемо вважати і тих учених, які розглядають кредитоспроможність як певний «стан» (правовий, господарський, фінансовий), що дозволяє позичальнику отримувати та повертати кредити. Власне термін «стан» означає «обставини, умови, в яких хто-, що-небудь перебуває, існує; сукупність ознак, рис, що характеризують предмет, явище в даний момент відповідно до певних вимог щодо якості, ступеня готовності і т. ін.» [35, с.1383].

Прибічники визначення кредитоспроможності позичальника з позиції кредитора описують її як «судження» чи «оцінку» щодо можливості позичальника розрахуватися за взятими борговими зобов'язаннями. Етимологічно поняття «судження» означає «думку про що-небудь, погляд на щось» [35, с.1411], а термін «оцінка» – «думка, міркування про якість, характер, значення т. ін. кого, чого-небудь» [35, с.871].

На наш погляд, поняття «кредитоспроможність» необхідно розглядати комплексно, враховуючи позиції та інтереси обох учасників процесу кредитування – позичальника та кредитора. Тому пропонуємо визначати кредитоспроможність як характеристику сукупності умов, що дозволяють кредитору надати кредит, а позичальнику виконати боргові зобов'язання відповідно до умов кредитного договору. Отже, кредитоспроможність є комплексною характеристикою, яка використовується для опису взаємодії позичальника та кредитора в межах кредитного договору. Вона відображає дуальну сутність кредиту в ринковій економіці, що базується на стійкому балансі

інтересів протилежних суб'єктів кредитного договору – позичальника і кредитора.

Кредитор проводить оцінку кредитоспроможності з метою встановлення можливості й доцільності надання кредиту конкретному позичальнику та визначає ймовірність того, що кредит буде повернений вчасно. Власне вивчення кредитором різноманітних критеріїв, які можуть спричинити за собою непогашення кредиту, або, навпаки, забезпечують його своєчасне повернення, становлять зміст оцінки кредитоспроможності.

Практика кредитування виокремлює низку критеріїв кредитоспроможності, які закладено в основу різноманітних методик оцінки кредитоспроможності позичальника, що нами узагальнено та відображено у табл. 4.

Таблиця 4

Методики оцінки кредитоспроможності позичальника*

Table 4

Methods of assessing the borrower's creditworthiness*

Методика	Критерії кредитоспроможності позичальника, які враховує методика
1	2
«5C's»	Character (ділова репутація); Capacity (здатність погасити кредит); Capital (достатність капіталу); Collateral (наявність забезпечення, застави); Conditions (економічні умови, перспективи розвитку).
«5P's»	People (особа-позичальник і його кредитна історія); Purpose (мета використання кредиту); Payment (джерела погашення кредиту); Protection (застава та інші гарантії погашення кредиту); Prospective (нагляд за погашенням кредиту).
LAPP	Liquidity (ліквідність); Activity (масштаби підприємницької діяльності); Profitability (рентабельність підприємницької діяльності); Potential (потенціал, перспективи розвитку).
CAMPARI	Character (ділова репутація); Ability to Pay (здатність до погашення кредиту); Margin of Finance (розмір відсотків за кредитом); Purpose (мета використання кредиту); Amount (розмір кредиту); Repayment (умови погашення кредиту); Insurance (страхування непогашення кредиту).
FAPE	Liquidity ratios (показники ліквідності); Profitability ratios (показники рентабельності); Operation ratios (показники операційної діяльності); Debt ratios (показники заборгованості); Character (ділова репутація); Credit Record (кредитна історія).
CAMELS	Capital Adequacy (достатність капіталу); Asset Quality (якість активів); Management (якість менеджменту); Earnings (здатність приносити дохід); Liquidity (ліквідність); Sensitivity (чутливість до ринкового ризику).
PARSER	Person (ділова репутація); Amount (розмір кредиту); Repayment (умови погашення кредиту); Security (забезпечення кредиту); Expediency (вигідність кредиту); Remuneration (винагорода кредитору).
MEMO RISK	Management (якість менеджменту); Experience (досвід); Market (ринкові умови); Operations (діяльність); Repayment (умови погашення кредиту); Interest (розмір відсотків за кредитом); Security (забезпечення кредиту); Control (контроль за погашенням кредиту).
COPF	Competition (конкуренція в галузі); Organization (організація діяльності); Personnel (якість персоналу); Finance (фінанси, доходи).

PARTLAMPS	Purpose (мета використання кредиту); Amount (розмір кредиту); Repayment (умови погашення кредиту); Time (період кредитування); Laws (юридичне оформлення кредиту); Accounts (оцінка платежів за кредитом); Management (якість менеджменту); Profitability (рентабельність підприємницької діяльності); Security (забезпечення кредиту).
PARTS	Purpose (мета використання кредиту); Amount (розмір кредиту); Repayment (умови погашення кредиту); Term (строк використання кредиту); Security (забезпечення кредиту).

*Складено авторами на основі [36, с.151-152; 37, с.156]

Дані табл.4 свідчать, що зазвичай методики оцінки кредитоспроможності враховують внутрішнє середовище функціонування позичальника. Проте, погоджуємось із Н. В. Васиною, що оцінка кредитоспроможності позичальника повинна враховувати зовнішнє середовище функціонування, умови якого можна розділити на сприятливі, стабільні та кризові [38, с.20]. За сприятливих умов позичальник залучає кредит для вирішення стратегічних завдань із розширення та розвитку, адже його метою є максимізація доходів, мінімізація витрат, завоювання лідируючих позицій на ринку тощо. За стабільних умов мета позичальника переорієнтовується на вирішення поточних завдань. Відповідно кредит залучається для виживання в умовах конкурентної боротьби, зростання економічного потенціалу, збільшення обсягів виробництва та продажів, забезпечення рентабельності діяльності тощо. За кризових умов позичальник має на меті виживання. Тому кредит може залучатися з метою реорганізації, диверсифікації, диференціації, вдосконалення організації діяльності тощо.

Враховуючи зазначене, кредитор повинен здійснювати оцінку кредитоспроможності на основі аналізу всіх внутрішніх і зовнішніх критеріїв, що дозволить отримати повноцінну й всеохоплюючу інформацію про позичальника. Провести таку оцінку надзвичайно складно, адже кожен критерій має бути врахований і розрахований, оскільки може виявитися вирішальним як в позитивному, так і негативному сенсі. Крім того, достатньо складним є проведення аналізу перспектив змін всіх критеріїв, причин і обставин для визначення кредитоспроможності позичальника в майбутній період.

Таким чином, при оцінці кредитоспроможності позичальника необхідний системний підхід, що враховує всі критерії. Однак ступінь глибини оцінки критеріїв кредитоспроможності має залежати від характеру кредиту і від потенційного позичальника. Застосовуючи системний підхід кредитор може забезпечити оцінку кредитоспроможності позичальника з найбільшою точністю і з найменшими витратами.

Висновки. Таким чином, поняття «кредитоспроможність» є невід'ємною частиною процесу кредитування та функціонування кредитної системи загалом. На основі проведеного контент-аналізу різних поглядів науковців уточнено поняття «кредитоспроможність» як характеристики сукупності умов, що дозволяють кредитору надати кредит, а позичальнику виконати боргові зобов'язання відповідно до умов кредитного договору.

Виходячи з комплексності терміну «кредитоспроможність», який характеризує ціла сукупність внутрішніх і зовнішніх критеріїв, виникає необхідність якісної оцінки кредитоспроможності позичальника. Остання дозволяє визначити готовність потенційного позичальника виконувати прийняті ним фінансові зобов'язання перед кредитором.

Наразі особливістю вітчизняного кредитного ринку є висока частка позичальників з низькою кредитоспроможністю і невеликий досвід кредитування, що свідчить про значні перспективи подальших наукових досліджень у частині впровадження системного підходу до оцінки кредитоспроможності, що відповідає вимогам часу і враховує зарубіжний досвід.

1. Холопова Ю. С., Кашкірова А. Г. Экономическая сущность кредитоспособности. *Современное развитие экономических и правовых отношений. Серия: Образование и образовательная деятельность*. 2014. № 1. С. 384-387.
2. Положення Національного банку України «Про кредитування»: затв. Постановою Правління Національного банку України від 28.09.1995 р. №246. Втрата чинності: 15.03.2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0246500-95#Text> (дата звернення: 28.09.2021).
3. Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків: затв. Постановою Правління Національного банку України від 06.07.2000 р. №279. Втрата чинності: 31.12.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0474-00#Text> (дата звернення: 28.09.2021).
4. Положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями: затв. Постановою Правління Національного банку України від 25.01.2012 р. №23. Втрата чинності: 03.01.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0231-12#Text> (дата звернення: 28.09.2021).
5. Рекомендації щодо оцінки комерційними банками кредитоспроможності та фінансової стабільності позичальника: Лист Національного банку України від 02.06.1994 р. №23011/79. Дата оновлення: 02.06.1994. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1_79500-94#Text (дата звернення: 28.09.2021).
6. Методичні рекомендації з аналізу і оцінки фінансового стану підприємств: затв. Рішенням Центральної спілки споживчих товариств України від 28.07.2006 р. Дата оновлення: 28.07.2006. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0006626-06#Text> (дата звернення: 28.09.2021).
7. Saplinska A., Tvaronavičienė M. Creditworthiness place in credit theory and methods of its evaluation. *Entrepreneurship and sustainability issues*. 2020. Vol. 7. No. 3. Pp. 2542-2555.
8. Бордюг В. В. Теоретичні основи оцінки кредитоспроможності позичальника банку. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. 2008. №3. С. 112-115.
9. Спіфанов А. О., Дехтяр Н. А., Мельник Т. М., Школьник І. О. та ін. Оцінка кредитоспроможності та інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання: монографія / за ред. д.е.н. А. О. Спіфанова. Суми: УАБС НБУ, 2007. 286 с.
10. Кузьменко Д. Теоретичні підходи до визначення кредитоспроможності позичальника: аналіз проблемних питань. *Ринок цінних паперів України*. 2010. №11-12. С. 35-40.
11. Прянишникова М. В. Узагальнення підходів до трактування сутності поняття «кредитоспроможність». *Наукові праці НДФІ*. 2019. №2 (87). С. 67-75.
12. Кирпиков А. Р. Качественный контент-анализ как метод исследования. *Культура, личность, общество в современном мире: методология, опыт эмпирического исследования*: материалы XXI Междунар. конф. памяти проф. Л. Н. Когана, г. Екатеринбург, 22-23 март. 2018 г. Екатеринбург, 2018. С. 67-74.
13. Чирун Л. В., Висоцька В. А. Застосування контент-аналізу текстової інформації в системах електронної комерції. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Інформаційні системи та мережі. 2010. №689. С. 332-347.
14. Белоглазова Г. Н. и др. Банковское дело. Организация деятельности коммерческого банка: учебник для вузов / под ред. Г. Н. Белоглазовой, Л. П. Кроливецкой. Москва: Юрайт, 2014. 424 с.
15. Бланк И. А. Словарь-справочник финансового менеджера. Киев: Ника-Центр, 1998. 480 с.
16. Black J., Hashimzade N., Myles G. Oxford dictionary of Economics. New York: Oxford university press, 2012. 471 p.
17. Вдовенко Л. О. Економічна сутність та значення кредитоспроможності підприємств. *Облік і фінанси АПК*. 2012. №1. С. 108-110.
18. Venckevičiūtė G. The importance of creditworthiness evaluation in the context of Lithuanian SME performance measurement. *Ekonomika*. 2015. Vol. 94(2). Pp. 129-143.
19. Виговський В. Г. Визначення кредитоспроможності в економічній літературі: оцінка підходів. *Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки*. 2013. №2 (64). С. 206-212.
20. Вовчак О., Меда Н. Модернізація підходів до оцінки кредитоспроможності позичальників банків. *Вісник Національного банку України*. 2013. №12. С. 11-15.
21. Gorgijevska A., Gjorgieva-Trajkovska O. Qualitative and quantitative analysis of creditworthiness of the

- companies. *Journal of Economics*. 2019. Vol. 4. No. 1. Pp. 18-26.
22. Gup В. Е. Banking and financial institutions: a guide for directors, investors, and counterparties. Hoboken, N.J. : Wiley, 2011. 364 p.
  23. Давидова Н., Сплошнов С. Методические основы оценки инвестиционной кредитоспособности. *Банкаўскі веснік*. 2011. №2. С. 54-59.
  24. Дайнеко Я. В. Сущность понятия «кредитоспособность». *Потенциал современной науки*. 2015. №3 (11). С. 205-209.
  25. Загородній А. Г., Вознюк Г. Л., Смовженко Т. С. Фінансовий словник. 2-ге вид., виправл. і доповн. Львів : Центр Європи, 1997. 576 с.
  26. Зінченко О. А., Святенко С. В., Марчукова В. С. Узагальнення теоретичних підходів до визначення сутності категорії «кредитоспроможність». *Економіка. Управління. Інновації. Серія: Економічні науки*. 2013. №1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2013_1_23 (дата звернення: 28.09.2021).
  27. Ковбасюк М. Р. Економічний аналіз діяльності комерційних банків і підприємства : навч. посіб. Київ : Видавничий дім «Скарби», 2001. 336 с.
  28. Банковское дело: учебник / под ред. д.э.н., проф. Г. Г. Коробовой. 2-е изд., перераб. и доп. Москва : Магистр, ИНФРА-М, 2012. 271 с.
  29. Банковское дело / под ред. О. И. Лаврушина. Москва: КноРус, 2013. 800 с.
  30. Лахтіонова Л. А. Фінансовий аналіз сільськогосподарських підприємств : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2004. 365 с.
  31. Молдован А. А. Основные понятия и содержание кредитоспособности. *E-Scio*. 2021. №4 (55). С. 170-178.
  32. Прохно Ю.П., Баранов П.П., Лунева Ю.В. Теоретические и практические аспекты оценки предприятия-заемщика коммерческим банком. *Деньги и кредит*. 2004. №7. С. 46-49.
  33. Стецюк П. А., Гудзь О. Є. Управління кредитоспроможністю підприємства: теоретичні та практичні аспекти. *Облік і фінанси*. 2014. №3 (65). С. 110-116.
  34. Senkwe В. К., Gakubia Eng. R. Discussion paper on drivers of low creditworthiness in Kenyan WSPs. Nairobi, Kenya : USAID WASH-FIN KENYA, 2020. URL: https://wasreb.go.ke/downloads/Drivers%20of%20low%20creditworthiness%20-Co-branded%20WASH-FIN%20Version_12-16%20for%20Print.pdf (дата звернення: 28.09.2021).
  35. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь : ВТФ Перун, 2005. 1728 с.
  36. Abu Karsh S. M., Abbadi S. M. Methods of Evaluating Credit Risk used by Commercial Banks in Palestine. *International Research Journal of Finance and Economics*. 2013. Is. 111. Pp. 146-159.
  37. Васильчак С. В., Демус Л. Р. Оцінка кредитоспроможності позичальника як один із методів забезпечення економічної безпеки банку. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2012. Вип. 22.1. С. 154-161.
  38. Васина Н. В. Моделирование финансового состояния сельскохозяйственных организаций при оценке их кредитоспособности : монография / науч. ред. О. Ю. Патласов. Омск : Изд-во НОУ ВПО ОмГА, 2012. 252 с.

References

1. Holopova, Julija, and Anna Kashkirova. "The economic essence of creditworthiness". *Modern development of economic and legal relations. Series: Education and educational activity*, no. 1, 2014, pp. 384-387.
2. "Regulations of the National Bank of Ukraine "On Lending" no.246 of 28 Sept. 1995". Verkhovna Rada of Ukraine, zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0246500-95#Text. Accessed 28 Sept. 2021.
3. "Regulations on the procedure for forming and using the reserve to compensate for possible losses on credit operations of banks no.279 of 06 July 2000". Verkhovna Rada of Ukraine, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0474-00#Text>. Accessed 28 Sept. 2021.
4. "Regulations on the procedure for formation and use by banks of Ukraine of reserves for compensation of possible losses on active banking operations no.23 of 25 Jan. 2012". Verkhovna Rada of Ukraine, zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0231-12#Text. Accessed 28 Sept. 2021.
5. "Recommendations for the assessment of commercial banks creditworthiness and financial stability of the borrower no.23011/79 of 02 June 1994". Verkhovna Rada of Ukraine, zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1_79500-94#Text. Accessed 28 Sept. 2021.
6. "Methodical recommendations for the analysis and assessment of the financial condition of enterprises of 28 July 2006". Verkhovna Rada of Ukraine, zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0006626-06#Text. Accessed 28 Sept. 2021.
7. Caplinska, Aina, and Manuela Tvaronavičienė. "Creditworthiness place in credit theory and methods of its evaluation." *Entrepreneurship and sustainability issues*. vol. 7. no. 3. 2020, pp. 2542-2555.

8. Bordiuh, Viktoriia. "Theoretical bases for assessment the creditworthiness of the bank borrower." *Bulletin of the University of Banking of the National Bank of Ukraine*, no. 3. 2008, pp. 112-115.
9. Yepifanov, Anatolii, Dekhtiar, et al. *Assessment of creditworthiness and investment attractiveness of business entities*, ed. Anatolii Yepifanov. Sumy, Ukrainian Academy of Banking of the National Bank of Ukraine, 2007.
10. Kuzmenko, Diana. "Theoretical approaches to determining the borrower's creditworthiness: an analysis of problematic issues." *Ukrainian securities market*, no. 11-12. 2010, pp. 35-40.
11. Prianyshnykova, Marharyta. "Generalization of approaches to the interpretation of the concept of "creditworthiness." *RFI Scientific Papers*, no. 2(87). 2019, pp. 67-75.
12. Kirpikov, Aleksej. "High-quality content analysis as a research method". *XXI International conference in memory of prof. L. N. Kogan "Culture, personality, society in the modern world: methodology, experience of empirical research"*. Ekaterinburg, 2018, pp. 67-74.
13. Chyrun, Liliia, and Viktoriia Vysotska. "Stagnation of content analysis of text information in the systems of electronic commerce." *Bulletin of the National University "Lvivska Politehnika". Series: Information Systems and Frames*, no. 689. 2010, pp. 332-347.
14. Beloglazova, Galina et al. *Banking. Organization of the activity of a commercial bank*, ed. by Galina Beloglazova and Ljudmila Kroliveckaja. Moscow, Yurayt, 2014.
15. Blank, Igor. *Dictionary-reference book of the financial manager*. Kiev, Nika-Center, 1998.
16. Black, John, Hashimzade, Nigar, and Gareth Myles. *Oxford dictionary of Economics*. New York, Oxford University Press, 2012.
17. Vdovenko, Larysa. "Economic essence and importance of creditworthiness of enterprises." *Accounting and finance of AIC*, no. 1. 2012, pp. 108-110.
18. Venckevičiūtė, Gerda. "The importance of creditworthiness evaluation in the context of Lithuanian SME performance measurement." *Ekonomika*. vol. 94(2), 2015, pp. 129-143.
19. Vyhovskyi, Volodymyr. "Determination of creditworthiness in the economic literature: evaluation of approaches." *Bulletin of ZhSTU. Series: Economic Sciences*, no. 2(64). 2013, pp. 206-212.
20. Vovchak, Olha, and Nataliia Meda. "Modernization of approaches to assessing the creditworthiness of bank borrowers." *Bulletin of the National Bank of Ukraine*, no. 12. 2013, pp. 11-15.
21. Gorgijevska, Anita, and Olivera Gjorgieva-Trajkovska. "Qualitative and quantitative analysis of creditworthiness of the companies." *Journal of Economics*, vol. 4, no. 1, 2019, pp. 18-26.
22. Gup, Benton E. *Banking and financial institutions: a guide for directors, investors, and counterparties*. Hoboken, N.J., Wiley, 2011.
23. Davydova, Natalia, and Sergei Sploshnov. "Methodological foundations for assessing investment creditworthiness." *Banking Bulletin*, no. 2, 2011, pp. 54-59.
24. Daineko, Iana. "The essence of the concept of "creditworthiness." *The potential of modern science*, no. 3(11), 2015, pp. 205-209.
25. Zahorodnii, Anatolii, Vozniuk, Hennadii, and Tamara Smovzhenko. *Financial dictionary*. 2nd ed. Lviv, Center of Europe, 1997.
26. Zinchenko, Olena, Svyatenko, Serhii, and Viktoriia Marchukova. "Summary of theoretical approaches to the essence of category "creditworthiness." *Economy. Management. Innovations. Series: Economic Sciences*, no. 1, 2013, nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2013_1_23. Accessed 28 Sept. 2021.
27. Kovbasiuk, Mark. *Economic analysis of commercial banks and enterprises*. Kyiv, Publishing House "Skarby", 2001
28. Korobova, Galina (ed.). *Banking*. 2nd ed. Moscow, Master, INFRA-M, 2012.
29. Lavrushin, Oleg (ed.). *Banking*. 2nd ed. Moscow, KnoRus, 2013.
30. Lakhtionova, Liudmyla. *Financial analysis of agricultural enterprises*. Kyiv, KNEU, 2004.
31. Moldovan, Artem. "Basic concepts and content of creditworthiness." *E-scio*, no. 4(55), 2021, pp. 170-178.
32. Prokhno, Iurii, Baranov, Pavel, and Iuliia Lunina. "Theoretical and practical aspects of the assessment of a borrower by a commercial bank." *Money and credit*, no. 7, 2004, pp. 46-49.
33. Stetsiuk, Petro, and Olena Hudz. "Management of enterprise solvency: theoretical and practical aspects." *Accounting and Finance*, no. 3(65), 2014, pp. 110-116.
34. Senkwe, Barbara, and Eng. Robert Gakubia. *Discussion paper on drivers of low creditworthiness in Kenyan WSPs*. Nairobi, USAID WASH-FIN KENYA, 2020, wasreb.go.ke/downloads/Drivers%20of%20low%20creditworthiness%20-Co-branded%20WASH-FIN%20Version_12-16%20for%20Print.pdf. Accessed 28 Sept. 2021.
35. Busel, Viacheslav (ed.). *Large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language*. Kiev; Irpin, VTF Perun, 2005.
36. Abu Karsh, Sharif M., and Suleiman M. Abbadi. "Methods of Evaluating Credit Risk used by Commercial Banks in Palestine." *International Research Journal of Finance and Economics*, no. 111,

2013, pp. 146-159.

37. Vasylychak, Svitlana, and Larysa Demus. "Estimation of solvency of borrower as one of methods of providing economic security of bank." *Scientific Bulletin of the Ukrainian National Forestry University*, no. 22.1, 2012, pp. 154-161.
38. Vasina, Natalia. *Modeling the financial condition of agricultural organizations in assessing their creditworthiness*, ed. by Oleg Patlasov. Omsk, Publishing House by NSEI HPE "Omsk Humanitarian Academy", 2012.

УДК 368

doi: 10.15330/apred.1.17.204-215

**Щур Р.І.¹, Плець І.І.², Мацьків В.В.³, Білошкурський М. В.⁴, Марусяк В.В.⁵
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ МЕДИЧНОГО
СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ**

¹Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра фінансів,
вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ,
76018, Україна,
тел.: 0342752351,
e-mail: roman.shchur@pnu.edu.ua,
ORCID: 0000-0001-9945-3939

²Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра фінансів,
вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ,
76018, Україна,
тел.: 0342752351,
e-mail: ivan.plets@pnu.edu.ua
ORCID: 0000-0002-9649-6770

³Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра фінансів,
вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ,
76018, Україна,
тел.: 0342752351,
e-mail: volodymyr.matskiv@pnu.edu.ua,
ORCID: 0000-0003-3031-7060

⁴Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,
Міністерство освіти і науки України,
кафедра фінансів, обліку та економічної безпеки,
вул. Садова, 2, м. Умань, Черкаська область,
20300, Україна,
тел.: 0474434582,